

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN-2019-994

20.12.2019

Storebrand Livsforsikring AS

Livsforsikring/uføredekninger/pensjon

Uførepensjon – eier - svik - gjenopptak - foreldelse - fl. §§ 2, 3 og 10 - fal. §§ 13-13 og 18-6.

Klager (selvstendig næringsdrivende) tegnet i 2004 en livkonto-avtale med bl.a. uførepensjon. Selskapet innvilget 100 % uførepensjon i april 2010, senere redusert til 85 % pga. arbeid i selskaper han var helt eller delvis eier av og leder i. I mars 2013 avslo selskapet videre krav fra 1.9.12, sa opp avtalen og krevde tilbakebetaling av ca. kr 400 000, idet selskapet etter undersøkelser mente forsikrede hadde arbeidet vesentlig mer enn det han hadde opplyst. Klager krevde desember 2018 gjenopptak av pensjonsavtalen, og etterbetaling av uførepensjon med renter. Selskapet avslo kravet. Nemnda bemerket at saken reiste bevismessige spørsmål som gjorde den uegnet for skriftlig saksbehandling og konkluderte med at saken måtte avvises fra Finansklagenemnda.

Saksfremstilling

Klager (f. 1981) tegnet i 2004 en livkonto-avtale med uførepensjon og dødsrisiko.

Selskapet mottok i 2010 krav om utbetaling ved arbeidsuførhet, og innvilget 100 % uførepensjon fra 1.2.10. Selskapet opplyste i brevet til klager om at pensjonen ble utbetalt forskuddsvis, og at endringer i uføregraden/arbeidsevnen skulle meldes til selskapet, som da ville kunne kreve tilbakebetaling. Ytelsen ble redusert til 90 % med virkning fra 1.1.12, og til 85 % fra 1.5.12 fordi klager arbeidet noe.

Selskapet stanset ved brev 3.9.12 utbetalingen av uførepensjonen med virkning fra 1.9.12. Det ble lagt til grunn at forsikrede hadde "*hatt en del næringsaktivitet*" i perioder da han angivelig skulle ha vært 100 % ufør. Det ble vist til at han hadde startet/vært med på å starte flere selskaper. Selskapet varslet krav om tilbakebetaling av uberettigede utbetalinger, jf. forsikringsavtaleloven (fal.) § 18-1 første ledd og femte ledd. Selskapet ba om klagers kommentarer.

Selskapet ba 16.10.12 klager om opplysninger, og purret på disse 20.11.12. Klager opplyste 26.11.12 at han arbeidet med å innhente opplysninger, men at en brann i februar 2011 hadde ødelagt nesten alt av regnskaper og dokumentasjon. Selskapet opplyste 13.12.12 at kravet til dokumentasjon kunne reduseres noe. Klager oversendte dokumentasjon 17.12.12 og 3.1.13.

I svar (udatert) på selskapets brev av 3.9.12 opplyste klager at han hadde drevet egen næringsvirksomhet i 13 år, og om selskapenes inntekter: Et selskap hadde inntekter på ca. kr 850 000 i 2010, ca. 544 000 i 2011, men med negative resultat på 4-5 000 per år. Sammen med en annen person stiftet klager selskapet I i 2010. Omsetning hadde utgjort henholdsvis kr 189 000 (2010), kr 2,5 mill. (2011) og "*økende i år*". Det ble opprinnelig brukt innleide ansatte, men selskapet hadde nå: "*litt over 3 årsverk + det jeg jobber*". Han selv jobbet bare i dette selskapet. Selskap P. var et rent holdingselskap uten virksomhet utover å eie aksjer i de andre selskapene. Resultatene i selskapene var beskjedne.

Det var kontakt mellom partene i februar 2013.

Selskapet avsto videre rett til ytelse 8.3.13, og sa opp avtalen. Avgjørelsen ble begrunnet med at klager med sviks hensikt hadde unnlatt å opplyse om at han drev næringsvirksomhet i 2010 og senere, samtidig som han mottok uførepensjon fra selskapet. Videre med at han visste eller måtte vite at han da fikk utbetalinger som han ikke hadde krav på, jf. fal. § 18-1 fjerde og femte ledd. Selskapet la til grunn at selskapet hadde overskudd etter skatt på henholdsvis kr 55 000 (2010) og 122 000 (2011). Selskapet viste også til at klager i januar 2012 opplyste om vedtak om fortsatte arbeidsavklaringspenger, men at han først etter flere purringer fortalte at AAP-ytelsen var redusert til 90 %. Selskapet krevde tilbakebetaling av kr 414 923. I brevet var tatt inn opplysning om adgangen til å klage til Finansklagenemnda.

Selskapet fastholdt sin avgjørelse 28.10.13, og krevde tilbakebetaling av kr 425 498. Forliksrådet innstilte 4.2.15 sak reist av selskapet om innkreving av dette beløpet. Selskapet har deretter ikke forsøkt å inndrive kravet.

Det er fremlagt legeerklæringer ved uførhet av henholdsvis 3.3.16 og 31.1.19.

Klager krevde 31.12.18 gjenopptak av pensjonsavtalen og etterbetaling med forsinkelsesrente fra utbetalingene opphørte i 2012. Kravet omfattet likevel ikke årene 2013–2015, ettersom han da var i fullt arbeid. Det er fremlagt arbeidsutprøvningsvurdering av 29.10.18 som konkluderer med 30 % arbeidsevne forutsatt at klager jobber i eget selskap.

Selskapet avsto kravet 6.2.19.

Klager har i det vesentlige anført at oppsigelsen av avtalen og avslaget på videre utførelser i 2013 var uriktig og er ugyldig. Hans selskap brukte innleid arbeidskraft og ansatte. Han jobbet selv svært lite på grunn av sykdom. Legeerklæringene fra 2016 og 2019 dokumenterer langvarig sykdom. Avtalen må gjenopptas, og han krever etterbetaling med forsinkelsesrenter fra utbetalingene ble stanset og frem til i dag. Kravene er ikke foreldet.

Kravet om fornyet behandling av avslaget og oppsigelsen i 2013 reguleres av fal. § 18-6. Fristen på 10 år var ikke utløpt ved klage til selskapet eller til Finansklagenemnda, jf. også foreldelsesloven (fl.) §§ 1 og 30, Rt. 2001 s. 1457 og Rt. 2014 s. 1272. Selskapet har ikke gitt foreldelsesvarsel etter fal. § 18-6, eller informert om at andre foreldelsesregler kunne komme til anvendelse. Foreldelsesfristen startet uansett ikke å løpe før i desember 2018, jf. fl. § 10 nr. 1, og det løp da også en ytterligere tilleggsfrist på ett år. Selskapets avslag i 2013 var ikke gitt uten ugrunnet opphold, jf. fal. § 13-13, jf. § 18-1 fjerde ledd siste punktum. Selskapet var kjent med forholdene allerede da selskapet reduserte uføregraden henholdsvis 1.1.12 og 1.5.12, jf. også Rt. 2013 s. 1235 og LG-2014-166774. Saken er egnet for nemndsbehandling.

Selskapet anfører i det vesentlige at anførselen om at avslag og oppsigelse av avtalen i 2013 var ugyldig, er tapt ved passivitet/foreldelse, jf. fl. § 2. Subsidiært, dersom kravet om gjenopptak av avslaget på grunn av svik ikke er foreldet, anfører selskapet ikke at pensjonskravet som sådan er foreldet, idet det ikke ble sendt foreldelsesvarsel, men at avslaget uansett var berettiget fordi forsikrede utviste svik. Han hadde i flere brev fått opplyst at han pliktet å meddele selskapet om at han jobbet mer enn uføregraden tilsa. Han unnlot bevisst å opplyse om dette i den hensikt å få utbetalt mer pensjon enn han hadde krav på, jf. fal. § 18-1 fjerde og femte ledd.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Saken reiser flere spørsmål. Det prinsipale er om selskapet hadde grunnlag for å si opp forsikringsavtalen i mars 2013 pga. svik. Om så er tilfellet har klager ikke grunnlag for sitt krav om gjenopptagelse av avtalen mv.

De aktuelle vilkårene for uførepensjonen (Tilleggsvilkår nr. 30.04.02) har i § 2.1. tredje ledd slik bestemmelse om fastsettelsen av uføregraden:

Uføregraden blir fastsatt etter forsikredes evne til å utføre inntektsgivende arbeid (inntektsevnen). Ved vurderingen av hvor mye inntektsevnen er nedsatt (hvor høy uføregraden er) skal inntektsmulighetene i ethvert arbeid som vedkommende nå kan utføre, sammenlignes med de inntektsmulighetene som vedkommende hadde før sykdommen, ... eller lytet oppstod.

Avgjørende for retten til utbetaling under dekningen er således vedkommendes uføregrad i forhold til ethvert yrke. Dette betyr at det er ervervsevnen og ikke den faktiske inntekten som er det sentrale elementet i vurderingen av uføregrad.

Oppsigelsen av Liv-kontoavtalen i 2013 ble begrunnet med svik, jf. fal. § 18-1. Selskapet krevde samtidig tilbakebetaling av utbetalt pensjon. Klager nektet tilbakebetaling og kravet gikk til inkasso, men selskapet har, etter det som er opplyst, gitt opp å forfølge tilbakebetalingskravet. Nemnda kan ikke se at tilbakebetalingskravet er tema for saken nå.

Saken gjelder krav 31.12.18 om utbetaling under uføredekningen. Klager har gjort gjeldende at oppsigelsen i 2013 var uriktig/ugyldig og at klager, til tross for at han tidligere i det vesentlige bare angrep tilbakebetalingskravet og i liten grad oppsigelsen, nå kan kreve gjenopptak av forsikringsavtalen fordi den ble oppsagt på et uriktig grunnlag. Nemnda er kommet til at dette spørsmålet reiser bevismessige spørsmål som ikke egner seg for skriftlig saksbehandling og at saken derfor må avvises, jf. vedtektene for Finansklagenemnda pkt. 4.1 bokstav d som åpner for å avvise en sak fra nemndsbehandling dersom "saken ikke lar seg behandle uten at dette i særlig grad går utover klageorganets effektivitet" og lov om godkjenning av klageorganer for forbrukersaker § 14 første ledd bokstav f). Det følger av Prop. 32 L (2015-2016) under pkt. 10.6.1.3 at avvisningsregelen kan benyttes "der klageorganet ikke anser tvisten å være egnet for deres behandling, for eksempel på grunn av bevissspørsmål", jf. FinKN 2019-519, FinKN-2017-408 og FinKN-2018-077.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Saken avvises fra Finansklagenemnda.

Ved behandlingen deltok Karin M. Bruzelius (leder), Gro Farestvedt (selskapsrepresentant), Tonje Giertsen (selskapsrepresentant), Ingrid Sande Kvålen (forbrukerrepresentant) og Borgar Sandvik (forbrukerrepresentant).